

Sygn. akt V U 3097/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 września 2015 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Regina Stępień

Protokolant: star. sekr. sądowy Katarzyna Awsiukiewicz

po rozpoznaniu w dniu 30 września 2015 r. w Legnicy

sprawy z wniosku M. L.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o ponowne ustalenie wartości kapitału początkowego

na skutek odwołania M. L.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 16 września 2014 r.

znak (...)

oddala odwołanie

Sygn. akt: VU 3097/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16 września 2014 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. ponownie ustalił wnioskodawczyni M. L. kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999 r. w wysokości 118438,21 zł.

W uzasadnieniu powołano przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm. – dalej „ustawa emerytalna”), w tym art. 174 ust. 3b oraz podano, iż za okresy zatrudnienia, za które ubezpieczona nie przedłożyła dokumentów potwierdzających wysokość osiągniętego wynagrodzenia, przyjęto minimalne wynagrodzenie za pracę w tych okresach oraz zweryfikowano kwoty wynagrodzeń za lata 1986-1989 na podstawie przedłożonych kartotek zarobkowych.

Wnioskodawczyni złożyła odwołanie od tej decyzji, domagając się jej zmiany poprzez przyjęcie do obliczenia wskaźnika podstawy wymiaru kapitału początkowego dochodów za rok 1983 z uwzględnieniem zasiłków chorobowych za 14 dni i zasiłku macierzyńskiego za 126 dni na podstawie legitymacji ubezpieczeniowej oraz wyliczenia w oparciu o powyższe rzeczywistego wynagrodzenia za ten rok przy przyjęciu, iż jej średnie miesięczne wynagrodzenie wynosiło 7523 zł, a średnia dniówka 250,79 zł. Ponadto podniosła, że skoro w 1984 r. pozostawała w ubezpieczeniu przez 1 miesiąc i 2 dni, to procentowy wskaźnik stosunku uzyskanego wynagrodzenia w tym roku kalendarzowym powinien być rozliczony dziennie i wynieść 139,22 %.

W odpowiedzi na odwołanie, Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie, wskazując, że nie ma podstaw do dokonania wyliczeń kapitału początkowego w sposób przedstawiony przez wnioskodawczynię.

Sąd ustalił:

Wnioskodawczyni M. L., urodzona w dniu (...), w dniu 2 lipca 2014 r. złożyła wniosek o ponowne ustalenie kapitału początkowego.

Rozpoznając ten wniosek organ rentowy uwzględnił w pełni dotychczasową dokumentację złożoną przez wnioskodawczynię i ustalił ponownie wysokość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r. w wysokości 118438,21 zł. Do obliczenia podstawy kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy (85,38%) przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. od 1.01.1980 r. do 31.12.1989 r. Przy czym za rok 1984 stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia proporcjonalnie do liczby miesięcy pozostawania w ubezpieczeniu w tym roku kalendarzowym wyniósł 75,52% - przy przyjęciu zarobków ubezpieczonej w wysokości 25433 zł i kwoty rocznego przeciętnego wynagrodzenia za ten rok w wysokości 202056 zł. Za rok 1983 wskaźnik podstawy wymiaru kapitału początkowego obliczono z uwzględnieniem wysokości wynagrodzenia w wysokości 81092 zł na podstawie przedłożonego przez wnioskodawczynię zaświadczenia Rp7. Do ustalenia wartości kapitału początkowego uwzględniono łącznie 22 lat, 6 miesięcy i 3 dni okresów składkowych oraz 1 rok, 9 miesięcy i 1 dzień okresów nieskładkowych, w tym 1 rok, 7 miesiące i 1 dzień okresów sprawowania opieki nad dzieckiem.

Dowód: akta kapitałowe organu rentowego : druk Rp7- z dn. 28.05.2001 r. – k. 33, wniosek o ponowne ustalenie kapitału początkowego – k. 63, druk kalkulator EP 2013 – k. 70, obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru KP – k. 71, decyzja kapitałowa z dn . 16.09 .2014 r.

W okresie od 2 maja 1980 r. do 3 września 1985 r. wnioskodawczyni była zatrudniona w (...) Przedsiębiorstwie (...) w L.. W czasie pozostawania w zatrudnieniu u w.w. pracodawcy wnioskodawczyni urodziła córkę dnia (...) W legitymacji ubezpieczeniowej wnioskodawczyni za rok 1983 widnieją wpisy o niezdolności wnioskodawczyni do pracy w okresach: od 17 do 20 maja, d 20 do 24 czerwca i od 19 do 23 grudnia – tj. w łącznym wymiarze 14 dni.

W zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 28 maja 2001 r. wydanym przez następcę prawnego (...) – Przedsiębiorstwo(...)Sp. z o.o. w upadłości w L.. Za rok 1983 wskazano łączną kwotę wynagrodzenia i świadczeń pieniężnych pracowniczych w wysokości 81092 zł, w tym wynagrodzenie zasadnicze w wysokości 59161 zł , rekompensaty cenowe w wysokości 18420 zł oraz świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego wypłacone zamiast wynagrodzenia w wysokości 3511 zł.

W roku 1984 wnioskodawczyni przepracowała łącznie 1 miesiąc i dwa dni, w okresie od 1 stycznia do 2 lutego 1983 r., a od 3 lutego 1984 r. do 3 września 1985 r. przebywała na urlopie wychowawczym.

Dowód: - akta kapitałowe organu rentowego: kopia świadectwa pracy – k. 5, akt urodzenia – k. 32, druk Rp7- z dn. 28.05.2001 r. – k. 33,

-kopia legitymacji ubezpieczeniowej – k. 3-6.

Sąd zważył:

Odwołanie wnioskodawczyni okazało się nieuzasadnione.

W sprawie sporna między stronami była wysokość dochodu wnioskodawczyni osiągniętego w roku 1983 oraz sposób obliczenia wskaźnika podstawy wymiaru kapitału początkowego za rok 1984.

Odnosząc się do pierwszej spornej kwestii, należy przypomnieć, że zgodnie z § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno - rentowe (Dz.

U. z 2011 r. Nr 237, poz. 1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia. Dla celów obliczenia wysokości emerytury organ rentowy musi bowiem dysponować pewnymi danymi, co do wysokości dochodów ubezpieczonego (por. wyrok SN z 4 lipca 2007 r., I UK 36/07, Lex nr 390123).

Jakkolwiek zaś w postępowaniu przed sądem nie obowiązują ograniczenia, co do zakresu środków dowodowych stwierdzających wysokość dochodu, to nie to oznacza jednakże dopuszczalności ustalania dochodu w sposób przybliżony lub prawdopodobny. Możliwe jest dokonanie jedynie stosownych obliczeń rachunkowych w oparciu o dowody pozwalające na ustalenie wynagrodzenia w spornym okresie, nie może natomiast ustalać wysokości zarobków na podstawie przypuszczeń, uśrednień, czy też hipotetycznych wyliczeń. Do ustalenia podstawy wymiaru świadczeń emerytalno – rentowych mogą być bowiem uwzględnione tylko dochody faktycznie uzyskane przez ubezpieczonego w danym okresie. Ich wysokość musi być niewątpliwa i bezwarunkowa, a nie jedynie prawdopodobna. Odnośnie wysokości pobranych świadczeń z ubezpieczenia społecznego z tytułu choroby i macierzyństwa należy mieć na względzie, iż samo zaistnienie niezdolności do pracy nie jest równoznaczne ze skorzystaniem przez ubezpieczonego z przysługujących mu zasiłków. Konieczne jest przedstawienie dowodów potwierdzających otrzymanie odpowiednich zasiłków w konkretnej wysokości za określony okres. Generalnie zaś, stosownie do treści art. 6 k.c., obowiązek wykazania wysokości podstawy wymiaru świadczenia wyższej niż przyjętej przez organ rentowy jako podstawa do przeliczenia kapitału początkowego, ciąży na ubezpieczonym. To wnioskodawczyni winna przedstawić niezbędne dokumenty bądź inne dowody, aby wykazać, że jej podstawa świadczenia była w spornym okresie uzupełniona o zasiłek macierzyński za 126 dni we wskazywanym okresie. Sąd nie ma obowiązku wyręczenia ubezpieczonej i poszukiwania za nią niezbędnych w sprawie dowodów, a z nieskutecznych prób odszukania akt osobowych podjętych przez Sąd z urzędu w niniejszej sprawie, wnioskodawczyni nie może wnioskować, że z obowiązku udowodnienia swych twierdzeń jest zwolniona. Zdaniem Sądu wnioskodawczyni nie sprostала nałożonemu na nią z mocy art. 6 k.c. obowiązkowi, gdyż jedyny dowód przedłożony przez wnioskodawczynię na okoliczność wysokości i faktu pobierania zasiłku macierzyńskiego i chorobowego w postaci legitymacji ubezpieczeniowej był niewystarczający do ustalenia tych okoliczności. Dlatego Sąd nie uwzględnił w podstawie wymiaru świadczenia za 1983r. dodatkowych składników wynagrodzenia poza wskazanymi w druku Rp7, uwzględnionych w pełni przez organ rentowy.

Sąd nie podzielił też przyjętego przez wnioskodawczynię sposobu wyliczenia wskaźnika podstawy wymiaru kapitału początkowego za rok 1984 r. w oparciu o liczbę przepracowanych w tym roku dni.

Zgodnie z treścią przepisu art. 173 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.) dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy. Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy tj. na dzień 1 stycznia 1999 r. Następnie w art. 174 ust. 2 i 3 przyjęto, że przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy okresy składkowe (art. 6) i nieskładkowe (art. 7) w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2, zaś podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16 i 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym, że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r. Ogólne zasady ustalania podstawy wymiaru kapitału początkowego w istocie uregulowane są więc w art. 15 ust. 1, zgodnie z którym podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę. Przy czym przy ustalaniu kapitału początkowego zainteresowanemu pozostawiony jest wybór okresu, z którego podstawa wymiaru składek przyjmowana jest do podstawy wymiaru kapitału początkowego, tylko w granicach określonych powołanymi wyżej przepisami. Te zaś generalnie mówią o sposobie obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego na podstawie rozliczeń w stosunku rocznym (stąd roczna kwota

przeciętnego wynagrodzenia, ogłaszana za dany rok). Wyjątkiem jest art. 174 ust. 3b ustawy emerytalnej. Stanowi on, że jeżeli okres wskazany do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego obejmuje rok kalendarzowy, w którym ubezpieczony pozostawał w ubezpieczeniu społecznym na podstawie przepisów prawa polskiego jedynie przez część miesiący tego roku, do obliczenia stosunku sumy kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w art. 15 ust. 3, w okresie tego roku do przeciętnego wynagrodzenia, przyjmuje się sumę kwot przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia ogłoszonego za ten rok kalendarzowy odpowiednią do liczby miesięcy pozostawania w ubezpieczeniu. Oznacza to, że po wejściu nowelizacji w życie kapitał początkowy osób korzystających z urlopów bezpłatnych przed 1999 rokiem będzie obliczany w korzystniejszy sposób. I tak, jeżeli we wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego okresie mieści się rok kalendarzowy, w którym ubezpieczony przebywał, na urlopie bezpłatnym lub wychowawczym i dlatego pozostawał w ubezpieczeniu jedynie przez część miesiący tego roku, to do obliczenia stosunku wynagrodzenia uzyskanego w tym roku do przeciętnego wynagrodzenia, przyjmowana jest kwota przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia odpowiednia do liczby miesięcy, w których zainteresowany pozostawał w ubezpieczeniu, a nie z całego roku.

Żaden przepis dotyczący obliczania wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego nie przewiduje rozliczeń w stosunku dziennym – tj. poprzez dzielenie podstawy wymiaru składek przez sumę przeciętnego wynagrodzenia przypadającego za okres przepracowanych dni, jak domagała się tego wnioskodawczyni w niniejszej sprawie. Brak jest w szczególności jakiegokolwiek podstawy prawnej, aby do wyliczenia tego wskaźnika stosować art. 174 ust. 9a ustawy emerytalnej, który dotyczy tylko i wyłącznie ustalenia stażu ubezpieczeniowego przy wyliczaniu wysokości kapitału początkowego, a dokładnie przy obliczaniu współczynnika, o jakim mowa w art. 174 ust. 8 ustawy emerytalnej.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie jako pozbawione uzasadnionych podstaw.